

การตัดสินใจแก้ปัญหการจัดการศึกษาในยุค New Normal

Deciding to Solve Educational Management Problems in The New Normal Era

Ven. Minh Siripanno Tran, รศ.ดร.สิน งามประโคน, รศ.ดร.สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย

Ven. Minh Siripanno Tran, Assoc. Prof. Dr. Sin Ngamprakhon, Assoc. Prof. Dr. Suthipong Sriwichai

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: siripanno.tran@gmail.com

วันที่รับบทความ (Received) : 22 มีนาคม 2565

วันที่แก้ไขบทความ (Revised) : 20 เมษายน 2565

วันที่ตอบรับบทความ (Accepted) : 8 มิถุนายน 2565

บทคัดย่อ (Abstract)

การตัดสินใจแก้ปัญหการจัดการศึกษาในยุค new normal ถือว่าเป็นการกล้าหาญในสถานการณ์เปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วก็ต้องกล้าตัดใจบ้างเรื่องอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกัน โดยอาศัยองค์กรให้ความร่วมมือกันกรณีโรคโควิด-19 ระบาดอย่างหนักไปทั่วโลกได้รับผลกระทบด้านการจัดการเรียนการสอนของนักเรียนผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับแปลงการบริหารการศึกษาทุกด้านโดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนแนวทางใหม่ที่จะช่วยจัดการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่คือ 1) การเรียนทางระบบออนไลน์โดยตรง (learning online) 2) การเรียนในห้องเรียน(มีนักเรียนจำนวนน้อย) Learning school) 3) การเรียนแบบสลับวันกันเรียนระหว่างออนไลน์กับออฟไลน์ (both online and off –line learning) 4) นักเรียนที่มีภาวะความเสี่ยงให้เรียนที่บ้าน (Home school)

คำสำคัญ : การตัดสินใจ; การบริหารการศึกษา; New normal

Abstract

Deciding to solve educational management problems in the new normal era was considered brave in a fast-changing situation. It must be brave enough to cut off some things as well. By relying on organizations to cooperate Case of COVID-19 .The widespread epidemic throughout the world affected the teaching and learning of students. School administrators must adjust all aspects of educational administration, especially teaching and learning management.

The new approach to help provide education in a new era of life is 1) Online learning 2) Learning in the classroom (small number of students Learning school) 3) Study on

alternate days between online and offline (both online and off - line learning) 4) Students who are at risk of studying at home (Home school)

Keywords: Diction; Education Administration; New normal.

บทนำ (Introduction)

การจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือด้วยความศรัทธาขององค์กรมีส่วนร่วมในทุกด้านเพื่อการจัดการศึกษาให้เดินหน้าตามนโยบายของแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ได้มีบทบัญญัติในเรื่องแนวนโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้โดยเฉพาะโดย กำหนดว่าให้รัฐ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจทำการเมือง การวางแผนพัฒนาทำ เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการจัดบริการสาธารณะการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐทุกระดับ รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบนอกจากนี้ได้ กำหนดให้รัฐส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชนของค์กรทำ ศาสนาและเอกชนจัดให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษา (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2554: 1-2) และสอดคล้องหลักการจัดการศึกษาของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังนี้

การศึกษาพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 8 และมาตรา 9 ได้กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้มีเอกภาพด้านนโยบายและความหลากหลายในการปฏิบัติ มีการกระจาย อำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา รวมทั้งยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น และ ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดรูปแบบการมีส่วนร่วมในลักษณะต่างๆ ไว้ในหลายมาตรา (สมศักดิ์ เอี่ยมดี และคณะ, 2556: 218)

การเปลี่ยนแปลงเป็นพลวัตของโลกศตวรรษที่ 21 ทั้งในส่วนที่เป็นแรงกดดันภายนอก ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงของบริบทเศรษฐกิจและสังคมโลก อันเนื่องจากการปฏิวัติดิจิทัล (Digital Revolution) การเปลี่ยนแปลงสู่อุตสาหกรรม 4.0 (The Fourth Industrial Revolution) การดำเนินงานเพื่อบรรลุ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ 2573 (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ที่ประเทศไทยได้ให้สัตยาบัน รวมทั้งผลกระทบของการเป็นประชาคมอาเซียน และความ ต้องการกำลังคนที่มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับแรงกดดันจากภายในประเทศจากการเปลี่ยนแปลง

โครงสร้างประชากรที่ส่งผลให้ประเทศเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ การติดกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลาง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ, 2560: ค)

จุดอ่อนของระบบการศึกษาและการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เทคโนโลยี และการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา จึงมีความจำเป็นที่ประเทศไทยต้องปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้ระบบการศึกษาเป็นกลไกหลัก ของการขับเคลื่อนประเทศ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับใหม่ กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 – 2579) และกรอบทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) เพื่อให้สามารถนำพาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในอีก 20 ปีข้างหน้า การบริหารในสถานการณ์เปลี่ยนแปลงที่เรียกว่า ชีวิตวิถีใหม่ ผู้เขียนจึงรวบรวมนำเสนอเกี่ยวกับประเด็นสำคัญ ดังนี้ แนวคิดการตัดสินใจเชิงระบบและเชิงวิเคราะห์การศึกษา การตัดสินใจแก้ปัญหาในยุค new normal ความทุกข์ใจผู้ปกครองในวันเปิดเทอม ดังนี้ขอทบทวนความต่อไปนี้

1. แนวคิดการตัดสินใจเชิงระบบและเชิงวิเคราะห์การศึกษา

แนวคิดการตัดสินใจเป็นวิธีการเชิงระบบและเชิงวิเคราะห์ เพื่อใช้ศึกษาการตัดสินใจด้วยวิธีการเชิงระบบคือ มีปัจจัย (Input) มีกระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Output) โดยมีวิธีการเชิงวิเคราะห์ คือ การใช้เหตุผล (Logic) พิจารณาตัวแปรทุกตัวที่ทำได้หรือข้อมูลที่มีอยู่ พิจารณาทางเลือกที่เป็นไปได้โดยใช้เครื่องมือหรือเทคนิคเชิงปริมาณ 6 ขั้นตอน ในกระบวนการตัดสินใจ (จันทรานี สงวนนาม, 2551: 212-218) ได้แก่

- 1) กำหนดปัญหาให้ชัดเจน
- 2) จำแนกทางเลือกที่เป็นไปได้
- 3) ในแต่ละทางเลือกชี้ผลลัพธ์ที่ได้
- 4) แสดงผลได้-ผลเสียในแต่ละส่วนผสมของทางเลือก รวมทั้งผลได้-ผลเสียของผลลัพธ์
- 5) เลือกเทคนิคการตัดสินใจเชิงคณิตศาสตร์อย่างใดอย่างหนึ่งที่เหมาะสมมาใช้
- 6) นำเทคนิคมาใช้ และทำการตัดสินใจ

หลักการกำหนดปัญหาในการพิจารณาเพื่อเลือกตัดสินใจในการบริหารการศึกษาสอดคล้องกับหลักอริยสัจ 4 ในพระพุทธศาสนา คือ ทุกข์ คือปัญหาที่เป็นต้นเรื่องของ การตัดใจแก้ปัญหาเรื่องนั้นๆ 2. การศึกษาสาเหตุของปัญหาของเรื่องนั้นมีสาเหตุเกิดจากอะไร ผู้บริหารอาจคาดการณ์ถึงสาเหตุในหลายๆกรณี ในการค้นหาต้นเรื่องของสาเหตุ 3. เป็นรวบรวมข้อมูลให้ชัดตามประเด็นที่ตั้งไว้ 4. วิเคราะห์ข้อมูลที่มีอยู่อย่างสมเหตุสมผล 5.สรุปหลักการตัดสินใจเพื่อเสนอแนวทางการแก้ปัญหา นั้น ซึ่งสอดคล้องกับการตัดใจการบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4 พบว่า 1) การกำหนดปัญหา ได้แก่ การพิจารณาเหตุการณ์ต่างๆ เพื่อให้ถูกต้อง เหมาะสม (ในกรณีนี้เมื่อพิจารณาเห็นว่าชีวิตเป็น ความทุกข์อย่างยิ่งแล้ว ก็กำหนดปัญหาได้ว่าทำ อย่างไรจึงจะได้พ้นทุกข์นั่นเอง) 2) ตั้งสมมติฐาน เมื่อเข้าใจปัญหา โดยรอบคอบแล้ว เช่น รู้สึกสาเหตุ

ของปัญหาแล้ว อาจตั้งสมมติฐานหรือทดลองกำหนดหลักการใน การแก้ไขได้(เช่น กำหนดว่าจะต้องกำจัด ต้นหา เสียให้สิ้นเชิง และกำหนดวิธีการย่อยลงไปอีกว่า อาจจะอดอาหาร อาจทำสมาธิ เป็นต้น) 3) การ ทดลองและเก็บข้อมูล ลอง ทำตามที่ตั้งสมมติฐานแล้ว เช่น ลองอดอาหาร ลองทำสมาธิ ฯลฯ จดและจำผล ของการปฏิบัติ แต่ละอย่างไว้เพื่อจะได้พิจารณาต่อไป 4) การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการ วิเคราะห์ข้อมูลหรือ ผลต่างๆ ที่จำไว้ในขั้นทดลอง นั้น เพื่อจะรู้ว่าสิ่งแก้ปัญหานั้นที่กำหนดไว้ดั้งเดิม นั้นได้หรือไม่ประการใด 5) การสรุปผล นำการสรุปให้เป็น หลักเกณฑ์ หรือข้อความที่แน่ชัดว่าได้แก้ปัญหานั้น ได้ด้วยวิธีใด และได้ผล ประการใด (เช่น สรุปว่า วิธีทุกกริยานั้นไม่ได้ผลในการดับทุกข์แต่การ ปฏิบัติตามแนวทางของอริยมรรค 8 นั้น เป็น ทางเดียวที่พ้นทุกข์ได้แต่จะพ้นได้ในระดับโลกียะ หรือระดับโลกุตระตามแต่เหตุการณ์และบุคคล (พระปลัดจิริพนธ์ อมรรังสี (เลิศศิริพงษ์รักษ์) และ พระครูสุจิตร์ตนากร, 2563)

ย้อนมาศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจของ วุฒิชัย จำนงค์ (2551: 119) กล่าวว่า การตัดสินใจ เป็นเรื่องของการจัดการที่หลีกเลี่ยงไม่ได้และในการจัดการนั้น การตัดสินใจเป็นหัวใจในการปฏิบัติงานทุกๆ เรื่องทุกๆ กรณี เพื่อดำเนินการไปสู่วัตถุประสงค์ อาจมีเครื่องมือมาช่วยในการวินิจฉัยพิจารณา มีเหตุผล ส่วนตัวอารมณ์ ความรักใคร่ ชอบพอ เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ และมีลักษณะเป็นกระบวนการ อันประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ต่อเนื่องกันไป ดังนี้

1) การแยกแยะตัวปัญหา (Problem Identification) ในขั้นตอนแรกของการตัดสินใจ นั้น จึงเป็นเรื่องราวของการสร้างความแน่ใจ มั่นใจ โดยการค้นหาความเข้าใจกับตัวปัญหาที่แท้จริง ก็เพราะ เหตุว่ากระบวนการตัดสินใจจะเริ่มต้นตามขั้นตอนแรก เมื่อผู้ทำการตัดสินใจมีความรู้สึกว่าได้เกิดปัญหาขึ้นมา นั้นก็คือ เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นภายในว่า ได้มีปรากฏบางสิ่ง บางอย่างมิได้เป็นไปตามที่คาดคิด

2) การหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหานั้น (Information Search) การเสาะหาข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวปัญหานั้นก็คือ การเสาะหาสิ่งที่เป็นสาเหตุหรือสิ่งที่ก่อให้เกิดปัญหานั้น ซึ่งอาจจะไม่ใช่ สาเหตุโดยตรงก็ได้

3) การประเมินค่าข่าวสาร (Evaluation of Information) เป็นความจำเป็นที่จะต้อง ประเมินค่าดูว่า ข่าวสารที่ได้มานั้นถูกต้อง เหมาะสมเพียงพอตรงกับเวลา และสามารถที่จะนำไปวิเคราะห์ ปัญหาได้หรือไม่

4) การกำหนดทางเลือก (Listing Alternative) เป็นขั้นตอนสำคัญของการตัดสินใจ คือ การกำหนดทางเลือกมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ เป็นการที่พยายามจะครอบคลุมวิถีทางที่จะแก้ปัญหานั้น ได้หลายๆ วิธีถ้าเรามีข่าวสารสมบูรณ์สำหรับปัญหาแต่ละเรื่อง เราอาจจะกำหนดทางเลือกได้เหมาะสมและ ครอบคลุมอย่างแท้จริงได้

5) การเลือกทางเลือก (Selection of Alternative) เมื่อได้กำหนดทางเลือกต่างๆ ออกมา แล้ว พร้อมทั้งกำหนดลำดับความสำคัญและความเหมาะสมในการแก้ปัญหานั้น ขั้นตอนต่อไป คือ การ

เลือกทางเลือกที่จะปฏิบัติการต่อไป (Selection of a Course of Action) และขั้นนี้เองที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า เป็นการตัดสินใจอย่างแท้จริง

6) การปฏิบัติตามการตัดสินใจ (Implement of Decision) เมื่อทางเลือกได้ถูกเลือกเข้ามาแล้ว ก็เป็นการปฏิบัติตามผลของการตัดสินใจหรือทางเลือก

2. การตัดสินใจแก้ปัญหาในยุค new normal

การตัดสินใจแก้ปัญหาการจัดการศึกษาในยุค new normal ถือว่าเป็นการกล้าหาญในสถานการณ์เปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วก็ต้องกล้าตัดใจบ้างเรื่องอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกัน โดยอาศัยองค์กรให้ความร่วมมือกัน กรณีโรคโควิด-19 ระบาดอย่างหนักไปทั่วโลกได้รับผลกระทบด้านการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนการบริหารการศึกษาทุกด้านโดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอน

1) การเรียนทางระบบออนไลน์โดยตรง (learning online)

2) การเรียนในห้องเรียน(มีนักเรียนจำนวนน้อย (Learning school)

3) การเรียนแบบสลับวันกันเรียนระหว่างออนไลน์กับออฟไลน์ (both online and off – line learning)

4) นักเรียนที่มีภาวะความเสี่ยงให้เรียนที่บ้าน (Home school)

ยुकส์ (Yukl) (1989: 253-261) กล่าวว่า เมื่อทางเลือกของการแก้ปัญหาหรือตัดสินใจดำเนินงานต่างๆ ได้ถูกเสนอแนะโดยกลุ่มหรือโดยผู้นำ ทางเลือกเหล่านี้ก็จะถูกประเมิน จากนั้นทางเลือกที่ดีที่สุดหรือสมาชิกของกลุ่มเห็นพร้อมต้องกันมากที่สุดก็จะได้รับการเลือก ในกระบวนการนี้ผู้นำพึงต้องรู้ถึงอุปสรรคหรือสิ่งที่สามารถจะบั่นทอนประสิทธิภาพของการเลือกทางเลือกของกลุ่มลงไปได้ ดังนี้

1) การเร่งรีบตัดสินใจ (Hasty Decision) การรีบเร่งทำการตัดสินใจ คือ การตัดสินใจที่ไม่ได้มีการประเมินทางเลือกต่างๆ ให้ดี ก่อนตัดสินใจเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของการตัดสินใจ แม้ว่าจะได้มีการหาทางเลือกมาอย่างมีประสิทธิภาพก็ตาม สิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดความรีบเร่งในการตัดสินใจของกลุ่มก็คือกลุ่มที่มีลักษณะ ความคิดเห็นไปในทางเดียวกันหรือกลุ่มที่เป็นพรรคพวกเดียวกัน ซึ่งเป็นทางหนึ่ง ประการที่สองที่ทำให้รีบเร่งในการตัดสินใจของกลุ่มคือ เวลา โดยเฉพาะเมื่อการตัดสินใจกระทำไกล่ๆ จะได้เวลาปิดการประชุม ทุกคนจึงมักต้องการให้เสร็จสิ้นไป ไม่อยากให้เลื่อนไปพิจารณาในคราวหน้าหรือต้องมีการประชุมเพื่อพิจารณาอีกครั้ง

2) ความไม่สมบูรณ์ของการมีส่วนร่วม (Incomplete Participation) หรือการไม่มีส่วนร่วมจริงของสมาชิกในการตัดสินใจ กรณีนี้เกิดขึ้นได้เมื่อสมาชิกของกลุ่มบางส่วนไม่มีโอกาสหรือไม่อยากแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้เพราะมีสมาชิกของกลุ่มบางคน แสดงการสนับสนุนต่อทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งอย่างจริงจังและเคร่งเครียด จนทำให้พวกเขาไม่อยากโต้แย้งจึงเงียบเฉย โดยเฉพาะเมื่อผู้ให้การสนับสนุนนั้นมีตำแหน่งหน้าที่ค่อนข้างสูง หรือการได้รับความเห็นชอบจากผู้นำของกลุ่ม ซึ่งการเงียบของสมาชิกบางส่วน

ทำให้ผู้นำและสมาชิกคนอื่นๆ ลงความเห็นว่านั่นคือการเห็นชอบด้วย ซึ่งตามความเป็นจริงอาจจะไม่เห็นด้วย ดังนั้นประชาคมติของการตัดสินใจจึงเป็นประชาคมติที่ผิด (False Consensus) อันทำให้คุณภาพของการตัดสินใจต่ำได้ และไม่เป็นที่ยอมรับของสมาชิกบางที่ที่เงียบได้ (Silent Majority) ผู้นำสามารถจะทำให้การมีส่วนร่วมสมบูรณ์ได้ โดยการสนับสนุนให้สมาชิกทุกคนได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นและประเมินแต่ละทางเลือก โดยป้องกันไม่ให้มีการแสดงอาการขู่ขู่ขู่ พุดเย้ยหยัน หรือขู่สมาชิกที่โต้แย้งได้

3) การแบ่งกลุ่มหรือแบ่งพวก (Polarization) การแบ่งกลุ่มหรือแบ่งพวกจะเกิดขึ้นเมื่อในกลุ่มตัดสินใจ เมื่อสมาชิกมีความคิดเห็นในแนวทางเลือกต่างกันแค่ 2 แนวทาง อย่างชัดเจน และต่างฝ่ายก็สนับสนุนทางเลือกของตนอย่างเอาจริงเอาจังและเคร่งเครียด โดยไม่สนใจที่จะพิจารณาในส่วนของทางเลือกของอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่มีใครสนใจในส่วนที่เหมือนกันของทางเลือกทั้งสอง แต่จะหาทางโจมตีจุดอ่อนของกันและกัน การต่อสู้ด้วยอารมณ์จะมีมาก บางทีกว่าความสนใจในเป้าหมายของการตัดสินใจ สมาชิกแต่ละฝ่ายจะแย่งกันพูด พุดสอดแทรกอีกฝ่ายหนึ่ง เมื่อต่างฝ่ายต่างไม่สนใจว่าพุดว่าอะไร ต่างก็ไม่เข้าใจว่าอีกฝ่ายพุดอะไรในที่สุด

4) การวางแผนปฏิบัติการ (Superficial Action Planning) ขั้นสุดท้ายของการตัดสินใจ โดยกลุ่มก็คือการกำหนดแผนทำการตัดสินใจไปสู่การปฏิบัติหรือแผนปฏิบัติการ ดังนั้น ในทางเลือกควรมีรายละเอียดแต่ละขั้นตอนค่อนข้างละเอียด วิธีการติดตามดูความก้าวหน้าก็ควรถูกกำหนดไว้ด้วย เพราะว่าการตัดสินใจถึงแม้จะดีอย่างไรก็ตามก็พบว่าไม่สามารถประสบความสำเร็จได้ เพราะไม่มีสมาชิกคนใดสนใจหรือใส่ใจจะนำไปปฏิบัติ แผนปฏิบัติการจึงนับว่าสำคัญมาก เพราะจะสามารถบอกได้ว่าอะไรอาจจะเกิดจากความผิดพลาดได้ในขั้นตอนปฏิบัติเหตุการณ์เหล่านั้น เราควรจะหาวิธีการป้องกันอย่างไรไว้ล่วงหน้าและจะหลีกเลี่ยงการสูญเสียจากเหตุการณ์ที่ต้องเกิดขึ้นน้อยที่สุดอย่างไร

หลังจากที่ต้องเลื่อนการเปิดเทอมมานานนับเดือน 1 กรกฎาคม 2563 นี้ก็จะเริ่มการเปิดเรียนปีการศึกษา 2563 เป็นวันแรก ซึ่งมีการเตรียมและสั่งการจากหน่วยบังคับบัญชาเบื้องบน ในการรับมือกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่อาจจะเกิดขึ้นอีกได้ เรียกว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบในการจัดการศึกษายุคใหม่ ซึ่งมักจะเรียกกันว่า New Normal หรือเหตุการณ์อุบัติใหม่ ตั้งแต่การรักษาความสะอาด การสวมหน้ากากอนามัย การเว้นระยะห่างทางสังคม รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ๆ ที่อาจจะเหมือนเดิม แต่เพิ่มเติมในเรื่องสื่อกับกรรมวิธีในการถ่ายทอดความรู้ของผู้สอน เท่าที่ติดตามดูจากในสื่อสังคมออนไลน์ที่มีเพื่อนๆ ครูได้โพสต์ถึงการเตรียมการด้านต่างๆ การประชุม-อบรม ในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนก็ดูคึกคักกันดี แม้ว่าบางคนอาจจะหงุดหงิด วิตก กังวลกันมากอยู่ ก็ขอเป็นกำลังใจให้ นะครับ

3. ความทุกข์ใจผู้ปกครองในวันเปิดเทอม

ก่อนจะพูดเรื่องการจัดการเรียนการสอน ก็ขอพูดถึงความทุกข์ของผู้ปกครองกันก่อน หลังจากทีทุกข์ใจกับการเรียนออนไลน์ (ทดลองเรียน ท่านว่าอย่างนั้น แต่ทั้งผู้ปกครอง ครู และโรงเรียนดูจะเอาจริงจังกันมาก เห็นว่าให้มีรายงานด้วยนะ ก็รายงานทดลองไปขอรับไม่ต้องซีเรียส) ความทุกข์ตอนนี้ก็คือ เรื่องของทุนทรัพย์ในการจัดการศึกษาให้ลูก ด้วยความขัดสนจากสภาวะการตกงาน การไม่มีรายได้แบบไม่ทันตั้งตัวหลายคนโดนเลย์ออฟกระทันหัน จึงมีปัญหาในการจัดซื้อเครื่องแบบนักเรียน อุปกรณ์การเรียนให้กับลูกหลาน โดยเฉพาะคนที่ต้องเปลี่ยนระดับชั้น เปลี่ยนโรงเรียนใหม่ ต้องเปลี่ยนเครื่องแบบนักเรียนด้วยจะมีปัญหามากทีเดียว นอกจากนั้นยังต้องเตรียมตัวสำหรับความลอดภัยด้วย นับตั้งแต่หน้ากากผ้าให้นำไปใช้ได้ทุกวัน

ความห่วงใยในการเดินทางที่ต้องคำนึงถึงความแออัด และการเว้นระยะที่ไม่ต่างจากผู้ปกครองก็คือทางโรงเรียน ที่ต้องเตรียมการมากมายในการตั้งรับการแพร่ระบาดของโรคไม่ให้เกิดขึ้นในช่วงเปิดภาคเรียนนี้ ที่งบประมาณก็ไม่ได้มีมากมายนัก แต่ต้องเพิ่มอุปกรณ์สำหรับการป้องกันต่างๆ มากขึ้น ตั้งแต่การทำความสะอาดพื้นที่กันทุกตารางนิ้วอย่างสม่ำเสมอ เพิ่มความถี่มากขึ้นกว่าเดิม ซึ่งนั่นก็ต้องเตรียมงบประมาณสำหรับอุปกรณ์ น้ยาทำความสะอาดและแรงงานคนเพิ่มด้วย โรงเรียนเล็กในชนบทคงไม่เท่าไร แต่โรงเรียนใหญ่ๆ ในเขตเมืองนี่อ่วมแน่ๆ ด้วยจำนวนผู้ใช้งานสถานที่นั้นเกินกว่าที่กำหนดตามมาตรฐานสาธารณสุข จนถึงขนาดที่ต้องมีการแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ เรียนวันเว้นวันกันเลยทีเดียวหาทางเพื่อป้องกันโรค การเรียนออนไลน์ยังไม่ใช่คำตอบของวันนี้

ในช่วงกลางเดือนพฤษภาคมที่ผ่านมาได้มีการใช้วิธีการเรียนออนไลน์กับนักเรียนไทยทุกระดับชั้น (ความจริงก็ไม่ใช้การเรียนออนไลน์จริงๆ เป็นแค่การจัดการสอนผ่านสื่อทางไกลหลายรูปแบบผสมผสาน) แต่ก็สร้างความโกลาหลกันไปทั่วประเทศทีเดียว ทำให้นักการศึกษาไทยทั้งหลายได้ทราบความจริงที่ซ่อนเร้นหรือถูกบดบังไว้อยู่ ให้ปรากฏออกมาว่า **"ประเทศไทยยังไม่พร้อมสำหรับการจัดการเรียนการสอนผ่านเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียว"** ทั้งความไม่พร้อมทางด้านทรัพยากร เทคโนโลยีพื้นฐานคุณภาพของสื่อและเนื้อหาที่ใช้ ยังจำเป็นจะต้องมี **"ครู"** เป็นผู้ช่วยสำคัญในการจัดการให้ความรู้ เรียกว่าขาดทั้งฝั่งผู้ให้และผู้รับกันเลยทีเดียว (ไม่ได้หมายถึงเฉพาะในระดับโรงเรียนเท่านั้น แต่รวมถึงระดับวิทยาลัย มหาวิทยาลัยด้วย)

การจัดการเรียนทางไกลและการเรียนออนไลน์ที่ทั่วถึง และมีประสิทธิผลสูงสำหรับผู้เรียนทุกคนต้องพึ่งพาหลายปัจจัย ทั้งความพร้อมด้านเทคโนโลยีพื้นฐาน ความพร้อมของครูในการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ และความพร้อมของครอบครัวและนักเรียนในการเรียนรู้จากที่บ้าน ปัจจัยเหล่านี้มีต้นทุนมหาศาลหากรัฐจะจัดหางบประมาณสนับสนุนเฉพาะกลุ่มที่ขาดแคลน อาจต้องใช้งบประมาณกว่า 10,000 ล้านบาท สำหรับอุปกรณ์ (แท็บเล็ต หรือคอมพิวเตอร์) นี้ยังไม่รวมค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จะตามมาอีกเช่น ค่าเชื่อมต่อ

อินเทอร์เน็ต ค่าขาดรายได้ของผู้ปกครอง ที่ต้องหยุดงานมาเป็นผู้ดูแลลูกหลานแทนครู ซึ่งก็ไม่อาจรับรองได้ว่า จะมีผลการเรียนเทียบเท่าการเรียนปกติในโรงเรียนหรือไม่

เมื่อพูดถึงตรงนี้ก็ทำให้เห็นว่า สถานการณ์โควิด-19 จะไม่สามารถทำให้การศึกษาไทยเปลี่ยนไปใช้ "การเรียนการสอนออนไลน์" แทนการเรียนในห้องเรียนปกติได้ เป็นเพียงทางเลือกที่ใช้เสริมการเรียนแบบปกติในบางสถานการณ์ หรือกับนักเรียนเพียงบางกลุ่มเท่านั้น แต่สถานการณ์นี้ก็สร้างโอกาสในการพัฒนาคุณภาพครูผู้สอนให้มีความเชี่ยวชาญและปรับใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอนได้ เช่น การประชุมออนไลน์ผ่านซอฟต์แวร์และแพลตฟอร์มต่างๆ โดยไม่เสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การผลิตสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนการสอน การสร้างและเก็บเอกสารการสอนไว้บนเครือข่าย ซึ่งน่าจะส่งเสริมให้บุคลากรการศึกษาได้มีโอกาสผลิต/ใช้ต่อไป แม้การระบาดของโควิด-19 จะสิ้นสุดลง (มนตรี โครตคันทา [ออนไลน์])

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องถามสมาชิกในที่ประชุมว่าบุคคลใดจะรับผิดชอบส่วนไหน จึงทำให้เห็นชัดได้เลยว่าถ้าผู้ปฏิบัติได้เป็นผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทางเลือกก็จะถูกนำไปปฏิบัติด้วยความเข้าใจ อันถูกต้อง และมีความรู้สึกรับผิดชอบมากขึ้น เพราะได้ร่วมในการเลือกทางเลือกด้วย แต่ถ้าไม่ใช่ผู้ปฏิบัติโดยตรง ผู้ที่จะมอบหมายต้องให้ข้อมูลอย่างดี และต้องสร้างความเข้าใจอย่างถูกต้องด้วย เพื่อการยอมรับในผลการตัดสินใจและเต็มใจที่จะรับผิดชอบปฏิบัติตามอย่างเต็มความสามารถ

บทสรุป

การตัดสินใจแก้ปัญหาการจัดการศึกษาในยุค new normal เป็นการแก้ไขปัญหาในการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องคำนึงถึงความพร้อมของสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน โดยจะต้องอาศัยความร่วมมือกันทั้ง 2 ฝ่าย คือโรงเรียนและผู้ปกครองซึ่งกรณีโรคโควิด-19 ระบาดอย่างหนักไปทั่วโลกได้รับผลกระทบด้านการจัดการเรียนการสอนของนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องปรับเปลี่ยนการบริหารการศึกษาทุกด้านโดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอน แนวทางใหม่ที่จะช่วยจัดการศึกษาในยุควิถีชีวิตใหม่คือ 1) การเรียนทางระบบออนไลน์โดยตรง (learning online) 2) การเรียนในห้องเรียน (มีนักเรียนจำนวนน้อย) Learning school 3) การเรียนแบบสลับวันกันเรียนระหว่างออนไลน์กับออฟไลน์ (both online and off –line learning) 4) นักเรียนที่มีภาวะความเสี่ยงให้เรียนที่บ้าน (Home school) โดยการตัดสินใจแก้ปัญหาการจัดการศึกษาในสถานการณ์นี้แสดงถึงความเป็นผู้นำของผู้บริหารและการบริหารจัดการของโรงเรียนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุค new normal

เอกสารอ้างอิง (References)

- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพ้อยท์.
- พระปลัดจිරพนธ์ อมรรีสี (เลิศศิริพงษ์รักษ์) และ พระครูสุจิตร์รัตนกร. (2563). *การบริหารงานวิชาการตามหลักอริยสัจ 4*. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม 2558. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. สืบค้น 29 กรกฎาคม 2563 จาก file:///C:/Users/User/Downloads.
- มนตรี โคตรคันทา. (2563). *การจัดการศึกษายุคใหม่ใช้ Online ฤา?*, สืบค้น 29 กรกฎาคม 2563, จาก <http://www.krumontree.com/www/documents/302-new-normal-learning.html>.
- วุฒิชัย จำนงค์.(2551). *ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร:บุ๊คพ้อยท์.
- สมศักดิ์ เอี่ยมดี และคณะ. (2556). *การพัฒนาระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา*. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. ปีที่ 15 ฉบับพิเศษ พุทธศักราช 2556.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). *ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง พ.ศ. 2552 – 2561*. กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579*. กรุงเทพมหานคร. บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- Yukl. (1989). *Leadership in Organization*. 3rd ed. New Jersey: Prentice Hall International.
